GAZETA KRAKOWSKA

Nro 7.

Z KRAKOWA DNIA 24 STYCZNIA 1819. ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa* —

M O W A

JW. Stanisława Ordynata Mieroszewskiego, Reprezentanta i Assessora Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey, miana przy ukończeniu Obrad Seymu dnia 8 Stycznia r. 1819.

Gdy iuż czas Konstytucyią oznaczony, zakres kładzie obradom naszym, powrócisz JW. Marszałku do Areopagu strażnicy swobód naszych z zaszczytem, iż pod laską Twoią Mąż Szanowny, do dalszego Naczelnictwa Rządu iednomyślną wolą iest powołanym.

W tym trudnym Urzędowania twego zawodzie, ile po świeżo rozwiniętey Konstytucyi, Statutach i obowiązuiących wysokiey Kommissyi Organizacyyney Reskryptach, zaledwo się z niemi oswoić, dopieroż porownywanie ducha tychże urządzeń dochodzić mogliśmy, umiałeś powagą i umiarkowanie obrady publiczne zdobiące chwalebną w prawdzie, i wolnym Narodom zwykłą, częstokroć przecież o całość Prerogatyw nieco posunioną troskliwość, pro.tować, i do porządku Konstytucyynego doprowadzać; inaczey postępuiąc, uchybilibyśmy powołaniu i świętey powinności, a razem Nayiaśnieyszym Protektorom Naszym wdzięczności wspaniałomyślnie dozwalaiącym, ażebyśmy sami przez siebie, środkami Konstytucyią wskazanemi, i połączonemi wszystkich władz siłami, w iedności do udoskonalenia bytu Naszego dążyli.

Niezbaczaiąc z tey drogi, wskażemy następnym po nas naukę, ażeby postępuiąc z pochodnią doświadczenia, tey niezłomney trzymali się zasady, że Prawodawcza i wykonawcza, te dwie głowne Narodu Władze w iedno polityczne spoione ciało, do iednego celu, wspólnym usiłowaniem dążenia mieć powinny. Na ten czas Narod w Reprezentantach swoich, będzie umiał prawdziwą cenić gorliwość, powaga i godność w obliczu Publicznym będą zachowane, Rząd wspierany zaufaniem Narodu, zamiary użyteczne wykonywać, i środki stosowne do ulepszenia doli kraiu obmyślać będzie. Gdyby nawet pomyłki iakie, od działań ludzkich nieoddzielne, wcisnąć się miały, takowe

środkami przyzwoitemi, za wspólnym Władz porozumieniem się sprostowane bydź mogą. Narodzie! publiczne i domowe szczęście, niemniey sława Twoia, oparte są na zgodzie i iedności Braterskiey.

Zwrócone są ościennych Narodów oczy na naydrobnieysze działanie Twoie; nieprzyiaciele Konstytucyynego Rządu urągaliby się, gdyby niesnaski dzieliły umysły, gdyby Seymy takiey powagi i prawości, iakie Wolnemu przystoią Narodowi niezachowywały.

Oby się wszyscy tey wolney i swobodney krainy Mieszkańcy, iedną uważali rodziną! Oby charakter Narodowy, w tym zakątku ziemi Polskiey, nauk i sławy Oyców naszych siedlisku, przyszłym pokoleniom szlachetnych, i naśladowania godnych dochował wzorów! Oby nakoniec uwaga ta, iż w swobodach Konstytucyią Nam udzielonych, Reprezentacyia, i Senat Rządzący wiele maią względów do pogodzenia obecna Nam była!

Dziękuię Ci JW. Marszałku, iż dozwoliłeś mi w Koleżeństwie JW. Piekarskiego, Męża poważanego, sprawować obowiązek Assessora, i usiłowań Twoich bydź uczestnikiem.

JW. Chwalibogowski, Reprezentancie, Sekretarzu Seymowy, zamykaiąc protokół obrad naszych, umieść w nim mimo skromności szlachetnemu sercu właściwey podziękowanie za nieutrudzoną w podiętey pracy dokładność, której i w Komitecie Prawodawczym, z równą gorliwością dla dobra publicznego daiesz dowody.

M O W A

JW. Adama Siemońskiego Reprezentanta z Gminy 5. Miasta Krakowa, miana na Posiedzeniu Seymu dnia 7 Stycznia r. 1819.

Dostoyni Mężowie i Reprezentanci Ludu!

Jak dźwięk Metalu wydaie dobroć lub podłość iego, tak zdanie i głosy Reprezentanta Narodu w tey Izbie wnioniony, cechuie prawdziwy lub myślony charakter wolnego, lub nikczemnego Człowieka.

Pozwólmy niechayby tu w Sali naszey Reprezentacyi, znaydowali się byli, nayskrypulatnieysi krytycy liberalnego Swiata. Niechayby wszystkie mieysca zaięli Arbitrów; niechayby przetrząśli wszystkie nasze czyny, mowy i uchwały teraźnieyszego Seymu, niechayby byli swiadkami naradzeń naszych, które bez ich przytomności były wnoszone, niechayby w każdego Reprezentanta nayskrytsze taiemnice, myśli zayrzeć chcieli. — Sądzę.... żeby tam nic nie znaleźli takiego, coby nas w ich oczach rumienić, lub w ich rozumie poniżyć lub niegodnemi nosić wolnych i niepodległych nazwisko, ziednać mogło; bo tak a nieinaczey o sobie, o ludziach i ich krytyce niemaiącey żadney przyczyny prywatney niesprawiedliwego o nas sądzenia, wolni ludzie trzymać powinni.

Komuż to te cnoty Republikanckie przyznać należy, ieżeli nie przepisom mądrey Ustawy, ieżeli nie przywiązaniu naszemu i nieograniczoney wdzięczności dla Wielkich 3ch Protektorów i Prawodawców, ieżeli nie naszemu usposobieniu do przyięcia tego daru wolności i niepodległości. — Tak iest nieinaczey, Dostoyni i Oświeceni Mężowie! Szanowne Ustawy, i Rząd przez nas wybrany do wy-

kotywania iey mądrych i zapewniaiących szczęście Ludowi przepisów; Oddawać część winną Religii na którey nasza Konstytucyia się zasadza; Wytchnąć uchybienia Urzędników niedopełniaiących Obowiązków swoich, lub ich wykroczenia karać; Znosić małe błędy i wybaczać ieżeli te nie z winy ich, lub zuchwalstwa, lub lekce ważenia sobie Rozkazów Rządowych pochodziły; Wchodzić ściśle w Rachunek Skarbu Administracyi Senatu powie z nego, a przez Naywyższą Władzę Kraiową, iaką iest Reprezentacyia Budżetem ograniczanego; Żądać od Senatu odpowiedzialności przed Sądem Naywyższym gdyby tego okoliczności wymagały; Dopełniać ile można żądań sprawiedliwych Gmin, lub niesprawiedliwych wnoszenia niedopuszczać; Przyimować Proiekta dobre, a złe odrzucać, aby praw niepotrzebnych niemnożyć: te były a nie inne czyny starania i prace, do których nas świętność przeznaczenia naszego, iako Reprezentantów Ludu powoływały, i które na mocy Ustaw iuż kończemy.

Lecz wszystkie te nasze dopełniane Obowiązki nieeyłyby zapewne odniosły tak pożądanego skutku, gdyby nie przeznaczenie losu, ręką Naywyższey Jstności kierowane nie były oddały laski, czyli raczey tey liberalney skazówki do kierowania obradami naszemi, Tobie Szanowny Mężu Prezyduiący [nam] w tym świętnym Zgromadzeniu, którego skromność wzbraniała się iey przyiąć, ale przeczucie Narodu w ręce ią Twoie wcisnęło. — Niepokonana boiaźnią i nieprzełamana żadnemi prywatnemi widokami Twoia cnota, trafiła na doskonałości drogę, umiała zawsze znaleść środek aby i Prawa Władzy Wykonawczey, to iest Rządu w niczem nienaruszyć, i niedać nigdy zgwałcić Władzy Praw Reprezentacyi Ludu, do którey to iako do Centrum, że tak powiem gravitatis, wszystkie inne władze dążyć iako do środka swego skąd pochodzą, powinny, tak iak wszystkie ciężary dążą do środka ziemi, bo ona ich dzwiga, żywi, okrywa i wydaie. To Prawo przedwieczney mądrości ocalania Praw Reprezentacyi Ludu, o które z 18 Wieków przesądami Ludzkiemi trwa nieustanna walka, żaden z Prawodawców świata lepiey niewyiaśnił i lepiey niedowiódł iak *Ten*, przed którego przytomnością złożyłeś JW. Marszałku przy zaczęciu Obrad naszych przysięgę. Tego to Prawodawcy Boskiego łaska nadprzyrodzona kierowała mniemaniem Twoim w postępowaniu, i dla tego to, tak godnie swóy Urząd Prezyduiącego Reprezentantom Ludu sprawować mogłeś; bez tey łaski nadprzyrodzoney możebyś się kiedy był targnął pomimo woli swoiey duchem Biórokracyi nadęty, wziąść górę nad tą tak miłą sercu Boskiego Prawodawcy Ustawę, która Monarchom iako Oycom Ludów sprzyia, a Biórokratom przywłaszczone Berło z rąk wytrąca. — Odbierz więc przy zbliżaiącym się ukończeniu Obrad naszych Szanowny Mężu Prezyduiący nam, to podziękowanie i hołd szacunku od Reprezentacyi Narodu, który Ci nie podchlebstwo, nie Interes, nie przymus wynurza, ale prawe, czyste, i niepodległe serca Reprezentantów niosą w offiarze. Niech przykład postępowania twego służy za wzór Twoim na tym mieyscu w przyszłych Reprezentacyiach Następcom. Każe zapewne Reprezentacyia ten szacunek dla Ciebie Szanowny Mężu, w protokule Obrad naszych

umieścić, bo Opinija naszey Izby iest Opinią Narodu, inne wszystkie tak nazwane Publiczne w Salonach lub w prywatnych posiedzeniach głoszone żadnego w oczach Ludu nie mogą mieć znaczenia, podobnie one iak wszystkie Urzędy sług Publicznych Trybunałowi Naywyższemu, Narodu ulegaią.

Z Berlina d. 16 Stycznia.

D. 14 b. m. nadeszła tu sztafetą smutna wiadomość z Sztuttgardu, że N. Królowa Wirtemberska d. 19 b. m. umarła, poczem rozkazał J. K. Mość Dworowi zawdziać zaraz na 3 tygodnie po niey żałobę. —— Dziś nadeszła tu po dobnież smutna wiadomość o śmierci N. Królowey Hiszpańskiey, po którey rozkazał także J. K. Mość Dworowi zawdziać na 3 tygodnie żałobę.

Z Paryża d. 6 Stycznia.

Poseł Hiszpański Xże Fernan-Nunnez oddał Królowi d. 4 b. m. własnoręczny list Monarchy swoiego, donoszący o śmierci N. Królowey Hiszpańskiey.

Miasta Beauvais i Pontoise przysłały Królowi przez swoich Prezydentów podług dawnego zwyczaiu (*) na nowy rok Baranka w podarunku.

Poseł Portugalski przy Dworze Angielskim, Hr. Palmela, który tu był ziechał dla zagodzenia powaśnień między Dworami Portugalskim i Hiszpańskim, odiechał ztąd d. 28 z. m. do Londynu.

Podeszły wiekiem Kardynał Luzern zaczena także od nieiakiego czasu mięszać się do spraw politycznych i rozwiiać myśli swoie w pismach publicznych. Powstał on niedawno między innemi przeciw wzaiemnemu uczeniu, a osobliwie przeciw uczeniu szkół przez Xięży.

Hr. de Cazes przeznaczony aktualnie był przez Króla na prezesa rady Ministrów; lecz przez delikatność nie przyiął tego zaufania Monarchy i prosił, aby kogo innego mianował. I w tenczas dopiero mianował Król prezesem rady Margrabię Desolles.

Spiridion Dufay, współpracownik nad pismem *Karzeł trzechkolorowy*, który był na wyprowadzenie z kraiu skazany, otrzymał przebaczenie Królewskie.

Muraż, iadąc przed nieiakim czasem wozową pocztą z Kapralem od gwardyi Królewskiey z St. Denis do Paryża, zapytał go się: czyli prawda, że Bonaparte uszedł z wyspy S. Heleny i wylądował do Francyi. Kapral rozgniewany tą mową, kazał mu milczeć, a przybywszy do rogatek uwięzić go. Muraż ten został onegday za rozsiewanie zatrważaiącego fałszu przez sąd policyi poprawczey na 3 miesięczne więzienie skazany.

Lud błogosławi Królowi, że zmnieyszył w Paryżu opłatę od rogatek i nazywa to zmnieyszenie kolędą.

Miłość Francuzów ku Henrykowi IV

(*) Miasto Beauvais posiada od r. 1472 na pamiątkę swoiego patryiotyzmu, wiernych i ważnych oyczyznie uczyninnych usług, przywiley posełania Królowi corocznie na nowy rok tucznego Baranka. W r. 1443 czyniło Anglikom, a w r. 1472 Xciu Burgundyi tak dzielny odpor, iż obu obłężen odstąpić musiano. Podczas ostatniego wsławiła się Joanna Hachette na czele kobiet tego miasta, i od tego czasu w processyi, która d. 10 Lipca, w rocznicę zniesienia tego obłężenia, corocznie odbywana bywa w tem mieście, maią kobiety pierwsze mieysce.

...aieko zachodzi, że gazety ogłaszaią nawet robienie czekulady podług Henryka IV.

Xże Wellington podczas ostatniey bytności w Paryżu nie miał przed swoiemi drzwiami straży, ale patrol z żandarmów chodził przez całą noc około iego mieszkania na polach Elizeyskich.

Xże Richelieu przyszedł zupełnie do zdrowia, i napisał list do izby Deputowanych, który Prezes izbie przeczytał, i wyraził w nim między innemi: — "Wyczytałem w dziennikach, że ieden z członków proponował, aby mi wyznaczona była nagroda narodowa. Lecz nie mogę zezwolić, aby z powodu mnie dosyć iuż wielkie ciężary Francyi bardziey ieszcze pomnożonemi były. Jeśli miałem szczęście uczynić Francyi w czasie moiego Ministrowstwa przysługi, i przyłożyć się do oswodzenia iey z woysk obcych, tedy niemało cierpiałem widząc oyczyznę moią obarczoną ogromnemi długami. Zanadto wiele dotchnęło ią nieszczęść, za nadto wiele współziomków pogrążonych iest w nędzy i zanadto wiele utrat iest do wynagrodzenia, ażeby moie szczęście i mòy maiątek w takich okolicznościach miały bydź powiększone! Szacunek mey oyczyzny, łaskawość Króla i własne sumnienie są dla mnie dostateczną nagrodą. Proszę więc WPana Mci Prezesie, &c.,, — Pomimo tego listu, postanowiła iednak izba zatrudnić się zgłębieniem proiektu P. Delessert względem wynagrodzenia Xcia Richelieu.

Mieszkańcy miasta Verdun przyięli z naywiększem uszanowaniem w murach swoich Xcia Glucestru, i spodziewaią się, iż wstawi się za niemi do Rządu Angielskiego o wypłacanie im należytości od Anglików.

Kontraadmirał Duperre poiechał do Brestu, dla obięcia dowodztwa nad przygotowaną do odpłynienia ztamtąd wyprawą.

Z podania Jenerała Moreau wystawiony między Bazyleią i Huningą w r. 1804. a w 1815 zburzony pomnik Jenerała Abbatuci, ma bydź na nowo ze składek w Huningze wystawiony.

Pisma tuteysze zawieraią następuiący wypis z Manifestu, który Król Ferdynand VII. w 24 Maia 1814 wydał, gdy z Francyi do Hiszpanii powrocił: — "Poprzysięgam wam i przyrzekam wierni i przychylni Hiszpanie, że po tylu waszych cierpieniach, szlachetne wasze nadzieie nie będą zawiedzione! Poczytuię sobie za sławę bydź Królem bohaterskiego narodu, który przez nieśmiertelne swoie czyny uzyskał podziwienie świata, i utrzymał swą wolność i honor. Brzydzę się despotyzmem, który oprocz tego nie zgadza się z oświatą ludów Europeyskich. Królowie Hiszpańscy nie byli nigdy despotami, bo niedozwalały tego nasze urządzenia i ustawy; chociaż niestety, iak wszędzie, trafiały się nadużycia, którym żadna konstytucyia zapobiedź nie zdoła, te nie pochodziły z rozwiezłości narodu, były iedynie skutkiem smutnych i rzadkich wypadków. Z deputowanemi Hiszpanii i Indyi, w szanownem zgromadzeniu stanów, iak tylko powszechny porządek przywrocony zostanie, oznaczę prawa korony i ludu. Za ich poradą będzie każda rzecz tycząca się moich poddanych z mądrością rozważona i prawnie

postanowiona, ażeby przez nierozwiązany ich związek z Królem zapewnić im ziemską szczęśliwość. Niezwłocznie zatem przedsięwzięte bydź maią środki do zwołania stanów, przez co, iak się spodziewam, ugruntowaną na zawsze zostanie szczęśliwość moich poddanych w obu częściach świata.,,

Xcia Cellamare, Posła Filipa V. Króla Hiszpańskiego w Paryżu, zapytał się owcześney dumny Poseł Angielski, Lord Stairs, pewnego dnia, czyli w Hiszpanii konsekruią także Królow iak we Francyi? — Nie Milordzie, odpowiedział Xże, my ich nie konsekruiemy, ale ich także nie morduiemy! (Przymowka względem straconego dawniey cokolwiek Karola I. w Anglii.) Tenże Lord tak nieprzystoynie przemowił pewnego razu do Ludwika XIV. że ten Monarcha rzekł do niego: "Wiedz WPan, Mci Pośle, że iestem Panem w moim kraiu i byłem nawet w innych kraiach; proszę mi nie przypominać!,,

Z Londynu d. 5 Stycznia.

Xże Rejent z powodu grubey żałoby nie otworzy osobiście posiedzeń parlamentu, ale przez kommissyią.

Po śmierci Królowey wyszło w tych dniach pierwsze doniesienia o stanie choroby Króla, która iest ciągle iednakowa.

Jedno z pism Angielskich opisuie iak następuie postępek względem Jenerała Gourgaud: — "W wiadomym liście do P. Karola Grey względem uwięzienia i oddalenia z Anglii Jenerała Gourgaud, przestąpili Ministrowie w trzech punktach powierzoną im przez bill względem cudzoziemców władzę: 1) przez niepotrzebną i niesłuszną surowość przy iego uwięzieniu i zabronienie mu mówienia z swoiemi przyiaciołmi; 2) przez nie dozwolenie mu odwołania się stósownie do rzeczonego billu do tayney rady; 3) przez zabranie mu potaiemnie iego papierów, do czego bill względem cudziemców wcale nie upoważnia, i Jeneral Gourgaud ma prawo oskarżać Ministrów o grabież.,,

Jedna z Ministrowskich gazet opisuie następuiące zmyślone okoliczności względem zamysłu ucieczki Bonapartego: Amerykański okręt pozbawiony masztu i na pozór przez burzę skołatany, otrzymał pozwolenie naprawienia się pod wyspą S. Heleny. Oraz udało się Lekarzewi Bonapartego (O'Meara?) pod pozorem wielkiey słabości byłego Cesarza uwolnić go dnia tego od zwykłey codziennie rewizyi czyli się w mieszkaniu swoim znayduie? Tak tedy o północy mógł nie postrzeżony wyyść z sypialnego pokoiu swoiego i za pomocą wybiegów przeyść około odwachu i siedmiu rozstawionych na straży żołnierzy aż nad brzeg. Na dany znak przez latarnkę zbliżyła się łodź powyższego okrętu do brzegu, gdy będący na straży żołnierz dostrzegłszy światło, pobiegł czemprędzey i z śmiałościa pochwycił wielkiego B hatera, który niegdy był postrachem millionów ludzi, za kołnierz i do iego mieszkania nazad zaprowadził. Od tey chwili iest Bonaparte lepiey strzeżony, iednak bez żadney surowości.

W przeszłym tygodniu wprowadzono tu z zagranicy 9882 kwarterów przenicy, 5470 ięczmienia, 7479 owsa, 3070 grochu (Kwarter mieści w sobie około 3 korcy naszych)

Wyszła tu karykatura, wystawiaiąca

Panią Brytaniią powożącą się na wozie słońca. Europa, Azyia, Afryka i Ameryka składaią sprzężay wozu panuiącego światu. Rozkazuiąca Woźniczka prowadzi swe konie na złotych lęycach, lecz popędza ie żelaznym biczem. Cóż ona na tym wozie wiezie? — Wór złota!

W r. 1761 postanowiły wszystkie znakomite kobiety zachodniey części Londynu wszystkie podczas świąt Bożego narodzenia wygrane w karty pieniądze rozdać ubostwu. (Podczas świąt niewolno Anglikom miec u siebie muzyki, ale w karty grac im wolno!

Gdy Arcy Xże Maxymiliian oglądał Plimu, kazał się ziednym z swoiego orszaku spuścić na dno morza w nurkowym dzwonie i na pamiątkę tego spuszczenia wyciągnął ze dna morza kamień. W warsztacie okrętowym wziął od naprawiaiące okręt młotek, w bił gwóźdź, i oddał mu go z dołączeniem do niego biletu bankowego na ieden f. szt. Naprawiaiący zapytał go się potem zimno, czyli niema ochoty wbić drugo gwozdzia?

Z Indyiow nadeszła tu niepomyślna wiadomość o nieurodzayności indigo. W Bengalu było za nadto deszczu, a w Hindostanie zamało.

Usiłowania dopłynienia do bieguna północnego maią w tym roku bydź powtorzone. Kto wynaydzie przeprawę między Atlantyckiem morzem i spokoynym Oceanem, otrzyma z uchwały parlamentu 20,000 f. szt. a kto aż do pewnego stopnia dopłynie do bieguna otrzyma oprocz tego 5000 f. szt.

Na czas rozwiązania obu Xiężniczek Klarencyi i Kambridgi w Hanowerze, udadzą się tam wysłańcy Angielscy, dla zatwierdzenia urodzeń.

Brion zebrał w Margaritta 25 okrętów, do którego przyłączyć się miał Lord Cochrane z 5 okrętami. Tak znaczna siła morska, zwłaszcza pod tak przedsiębiorczym wodzem, iakim iest Lord Cochrane, potrafi zapewne w krotce ugruntować niepodległość Wenezueli, a ieżeli ieszcze Porto-Cabello zdobytem zostanie, tedy Hiszpanie będą pewnie musieli zaprzestać walki.

List prywatny z Madrytu pod d. 10 Grudnia opiewa, że Ministeryum tamteysze trudni się teraz wielkim planem ukończenia odrazu woyny w południowey Ameryce. Margrabia Casa Jruio proiektuie, aby w wszystkich punktach wylądowały razem woyska i za iedną wyprawą ukończyć woynę. Podług planu tego Ministra wypadałoby wysadzić 10,000 ludzi do Wenezueli i Grenady, 8000 do Mexyku, 14,000 do Buenos-Ayres i nad rzekę Plata i 8000 do Chili, ogółem 40,000 ludzi. Dla uzyskania sposobów do uskutecznienia takowey wyprawy, proponuie ten Minister, na co Król miał iuż zezwolić, ustąpienie Rossyi Maiorki, Minorki Jvizy i wysp Balearskich, Hollandyi wysp Kanaryyskich, Anglii wyspy Kuba, a Francyi Porto-Ricco, części St. Domingo i wysp Filipińskich. Za te ustąpienia otrzymałaby Hiszpaniia okręty przewozowe i inne potrzeby do wielkiey tey wyprawy, którey koszta wyrachowane są do 30 mil. dolarów. Wartość ustąpić się maiących posiadłości iest wprawdzie daleko większa, lecz Hiszpaniia sowicie wynagrodzonąby została za mało użyteczne te wyspy odzyskaniem bogatych kraiów południowy Ameryki. Niektóre osoby nazy-

waią ten plan czystem uroieniem. Z tem wszyskiem południowa Ameryka zaymuie całą uwagę Rządu; ustawicznie myśli nad sposobami iakby wstrzymać pożar rewolucyi, a nie może na skuteczny natrafić, i co w iednym miesiącu uchwali, to w drugim odrzuci. Postanowiono nawet wysłać tam pewną liczbę Mnichów, którzyby przeciw ateizmowi i republikanizmowi nauczali; lecz żaden podiąć się nie chce, bo więdzą, iż powstańcy i Duchownych Hiszpańskich u siebie niecierpią.

Z Madrytu d. 28 *Grudnia.*

Dwor nasz i kray cały pogrążony iest w głębokim żalu z powodu niespodziewaney w d. 26 b. m. w wieczor w kwiecie młodości nastąpioney śmierci naszey Krolowey. Z radością patrzano na bliskie iey rozwiązanie; lecz inaczey postanowiła Opatrzność. W d. 26 w wieczor, podług gazety Dworskiey, leżąc zmarła Monarchini w łożku rozmawiała wesoło z niektóremi osobami, gdy nagle porwały ią tak gwałtowne bóle, iż we 22 minut ukończyły iey życie. Chciano przynaymniey dziecię ratować i za pozwoleniem Króla wyrznięto go z niey; była to corka, ale pomimo wszelkich usiłowań nie żyła iak kilka minut. Zmarła Królowa Maryia Jzabela urodziła się d. 19 Maia 1797 była corką Jana VI. Króla Portugalskiego i Karoliny Burbon Infantki Hiszpańskiey, siostry Ferdynanda VII. a zatem była iego siostrzenicą.

Zapewniaią, iż Cesarz Alexander uczynił naszemu Monarsze przełożenia za nieszczęśliwemi wygnańcami, którzy daleko od swey oyczyzny żyiąc, wyglądaią tylko szczęśliwey chwili powrocenia do niey, która im zawsze iest drogą. Przeszło 6000 liczą tych nieszczęśliwych, pomiędzy któremi znayduie się wielu zasłużonych mężów i woiowników, którzy w obronie Hiszpanii krew swoią przelewali. Pochlebiaią sobie zatem, iż w krotce wyydzie powszechne rozporządzenie przywracaiące tych zasłużonych ludzi na łono oyczyzny.

Oddziały każdego gatunku broni przebiegaią teraz rowniny Manchy, dla bronienia ich przeciw kupom zbroynem, które tyle są śmiałemi, że tam rozboie swoie prowadzą. Małe oddziały woyska wyszukuią po wąwozach Sierry Moreny zbiegów woyskowych, którzy się tam ukrywaią i z kupami zbroynemi łączą. Tak dzielne środki zapowiadaią pożądany skutek, iakoż oddział dragonii rozpędzić iuż miał w góry zbroyną kupę z piechoty jazdy złożoną.

Dworska nasza gazeta wyzuaie, iż w Mexyku zaszły zaburzenia, ale w krotce przytłumione zostały.

Podług prywatnych listow z tey stolicy, Król rzadko wychodzi, i towarzyszą mu zawsze Xże Alagon i oddział gwardyi. Rzadko przypuszcza kogo do siebie, wyiąwszy Wielkiego Inkwizytora jenerałow woyska, przełożonych zakonow i niektórych Biskupow. Oyciec Cirillo i iego Spowiednik Oyciec Bencomo posiadaią iedynie iego zaufanie. — Pogłoska niesie, że 83 letni Minister woyny Eguia i Margrabia Casa Jurio, Minister spraw zagranicznych, wychodzą z Ministeryum, tudzież, iż ustąpienie obu Florydow północney Ameryce prawie iuż iest ukończone.

DODATEK
DO Nro 7.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 24 STYCZNIA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

— Z *Krakowa.* —

Towarzystwo Dobroczynności, ma honor Prześwietną Publiczność uwiadomić, iż Szanowne Panie, poniżey wyrażone, chcąc wesprzeć ogromne wydatki na opatrywanie trzechset ubogich w Domu Opieki staraniem Towarzystwa utrzymywanych, ułożyły Loteryią, iak w roku zeszłym z pomyślnym skutkiem odbytą. Programma iest następuiące:

§. 1. Do zbierania Fantów podiąć się raczyły.

JJWW. Małachowska.
— — Potulicka.
— — Łubieńska.
— — Konarska.
— — Załuska.
— — Wodzicka z Dembowskich.
— — Wodzicka Karolowa.
— — Wielopolska z Potulickich.
— — Grodzicka.
— — Straszewska.
— — Walewska Alexandrowa.
— — Walewska Ferdynandowa.
— — Sołtykowa Antoniowa.
— — Margrabina z Bieleńskich.
— — Nikorowiczowa.
— — Laryszowa.
— — Olearska:
— — Like.
— — Zarzecka.
— — Milewska.
— — Podlewska.
— — Wasserab.

§. 2. Zbieranie Fantów ma czas oznaczony do dnia 21 Lutego r. b.

§. 3. Zebrane Fanty każda Dama z konsygnacyią złoży u JW. Wincentowy Gostkowskiey w dniu 21 Lutego.

§. 4. W sklepie JW. Wasserab będą sprzedawane Bilety do dnia 28 Lutego to iest dnia normalnego ciągnienia Loteryi w Sali W. Knotz, o godzinie 6 w wieczor.

§. 5. Bilet każdy iest wygrywaiącym i sprzedawany będzie po złp. 6 tenże sam Bilet okazany, służyć będzie do wniyścia.

Ten iest cel Szanownych Dam i gorliwe pobudki, ażeby na zawsze Miasto

nasze od żebroty uwolnić, ludzkość pocieszyć, i wspierac zamiary Towarzystwa, które Ogólną tylko stałościa utrzymywać się i istnąć z chlubą Krakowian mogą.

Mieroszewski, Przydujący.

Wypadki Obserwacyi Meteorologicznych odprawionych w Obserwatoryum Krakowskim 1818 roku.

Naywiększa wysokość Barometru była w tym roku d. 23 i 24 Grudnia wciąż	28 cali 1,0 linii par.
Naymnieysza d. 8 Marca wieczór . .	26 — 8,0 — —
Srednia wysokość całego roku . .	27 — 5,704 —
Naywiększe ciepło Termometru (Reomiura) było d. 25 Lipca po południu	† 25,°0
Naymnieysze d. 5 Stycznia rano . .	— 18,6
Srednię ciepło całego roku . .	† 7,166
Naywiększa wilgoć Hygrometru (Seaussura) . .	100
Naymnieysza d. 11 Kwietnia po południu .	40
Srednia wilgoć całego roku . .	78,966
Naywiększe zboczenie Igły Magnesowey (ku zachodowi) było w Grudniu	17,°57
Naymnieysze w Kwietniu . . .	17 30

Podług 1095 postrzeżeń.

Wiatr wschodni był dni	44.
—— zachodni	64.
—— północny	30.
—— południowy	16.
—— wschodnio - północny . . .	31.
—— wschodnio - południowy . .	62.
—— zachodnio - północny . . .	79.
—— zachodnio - południowy . . .	24.
—— zróżnych stron	14.

Panujący Zachodnio - Północny.

Pogody czysty było w całym roku dni	73.
Pochmurnych	77.
Mocno chmurnych	135.
Deszczu	45.
Gradu wielkiego	1.
Mgły	14.
Sniegu	15.
Grzmotu i błyskawic . . .	5.

Pierwszy mróz w Jesieni był dnia 28 Października rano	0,2
Ostatni na Wiosnę dnia 15 Kwietnia rano . .	2,0

Pierwszy śnieg w Jesieni padał dnia 10 Listopada
Ostatni na Wiosnę dnia 1 Kwietnia.
Pierwszy wielki grzmot z błyskawicą był dnia 18 Marca w nocy
Ostatni dnia 31 Lipca po południu.

Na takowych średnich Temperaturach i średniey wysokości Barometru z wielu lat wyprowadzonych wypada.

Wyniesienie Krakowa nad morze Baltyckie . . .	108,5 sążni Par.
— — góry Babiey	978,8 —— ——
— — — Krywanu	1158,8 —— ——
— — — Kolbachu	1360,0 —— ——
— wielkiego Krapaku	1377,0 —— ——

Z Warszawy d. 16 Stycznia.

Dnia 13 b. m. iako w dzień Nowego Roku Ruskiego, mieli zaszczyt składać powinszowania i nayszczersze życzenia Jego Cesarzewicowskiey Mości, Wielkiemu Xiążęciu Konstantemu, JO. Xiąże Namiestnik Królewski, JJWW. Senatorowie, Ministrowie, Jenerałowie, Radcy stanu, tudzież władze kraiowe i korpusy officerów wszelkiey broni. Dnia tegoż wieczorem JO. Xiążę Namiestnik dał świetny bal, który Jego Cesarzewicowska Mość, Wielki Xiążę bytnością swoią zaszczycić raczył.

Od brzegów Menu [d. 10 Stycznia.

Za przyczynę nagłey śmierci N. Królowey Wirtemberskiey, która d. 9 b. m nastąpiła, podaią oziębienie się na przechadzce z Królem w nowych zakładach. Przez moczenie nóg zaraz po powrocie uderzyło iey naprzód gorąco na twarz, potem porwały ią tak mocne boleści, iż we dwie godzin w tym właśnie dniu iey życie zakończyły, kiedy Cesarzowa Elżbieta wyiechała z Karlsruhe do Sztuttgardu. Król nie może ukoić żalu. Zmarła ta Królowa, Katarzyna Pawłowna, Cesarzowna i Wielka Xiężna Rossyyska, wdowa po Xciu Oldenburskim, urodziła się d. 21 Maia 1788, a zaślubiła z owczesnym Następcą tronu, a teraźnieyszym Królem Wirtemberskim d. 18 Stycznia 1816. Z tego małżeństwa żyią dwie corki, a trzecim dziecięciem była cieżarną.

Seym Niemiecki w Frankforcie rozpocząć znowu ma swoie posiedzenia d. 14 lub 18 b. m. i zatrudni się naypierwey ustanowieniem woyska związku Niemieckiego. — Wyznaczona od seymu miasta Frankfortu kommissyia trudni się rozwiązaniem pytania, co może bydź żydom dozwolonem. Sądzą, iż uzyskaią wolność przemysłu, ale do politycznych praw, podobnie iak w innych kraiach Niemieckich nie będą przypuszczonemi.

Od brzegów niższey Elby d. 9 Stycznia.

W tegorocznim Kalendarzyku Szwedzkim umieszczonemi są: Król Karol XIV Jan w 55, Królowa Eugeniia Bernardyna Desideryia w 38, Królewic Następca tronu Józef Franciszek Oskar w 20, Xiężna Zofia Albertina w 66 roku życia. — Roczne płody Królestwa Szwedzkiego szacuią do 88 mill. tal. bankowych.

Jsmael Gibraltar, jeneralny ajent Wielkorządcy Egipskiego, wysłał ze Szwecyi do Egiptu 3 okręty wyładowane działami, kulami i potrzebami woiennemi, które miały bydź użytemi w woynie przeciw Wechabitom, ale gdy ta ukończoną już została, posłużą na uzbroienie twierdz Egipskich. Wspomniony Jsmael nosi dla tego osobliwsze nazwisko Gibraltar, że ieden z iego przodków małym Tureckim okrętom zdobył pod Gibraltarem wielki nieprzyiacielski okręt, i W. Sułtan Murad nadał iego rodzinie to nazwisko z herbem wyobrażaiącym tę skałę. Przybył on teraz ze Szwecyi do Hamburga, zkąd udaie się do Liworna, gdzie pod swom zarządzeniem mieć będzie ajentów [Egipskich w Genui, Marssylii, i t. d.

Z Włoch d. 30 Grudnia.

Królewic Następca tronu Neapolitańskiego, Xże Kalabryi, przybył d. 20 b m. do Rzymu z małżonką swoią i córką Ludwiką Karoliną, wchodzącą w związki małżeńskie z Infantym Hiszpańskim Franciszkiem de Paulo. — *D.* 21 miał Oyciec S. tayny konzystorz, na którym oznaymił o mianowaniu Arcybiskupa Turyńskiego i 23 Biskupów w różnych kraiach, iako też Opata w Wetlingen w kantonie Argowii.

— Do Rzymu przybyło niedawno 10 Anglików na nauki w kollegium Angielskiem', które urządzone tam znowu iest na 15, uczniów.

W. Xże Rossyyski Michał przybył d 25 b. m. z Xciem Carignan z Turynu do Genui. —Król Sardyński wyznaczył 250,000 lirów na ukończenie gościnca idącego z Genui przez Chiavari do Toskanii.

O trzęsieniu ziemi d. 8 i 9 b. m. oczekiwane są ważne doniesienia z Sycyli i z nad brzegów Barbaryyskich, ponieważ pod brzegami Włoskiemi widziano nadzwyczayne poruszenie morza i wstrząśnienia miały od południa kierunek.

DONIESIENIA

Dnia Osmego Lutego r. b. o godzinie 10 ranney w Krakowie przy Ulicy Grodzkiey pod L. 225 w Kancelzryi podpisanego Notaryusza odbędzie się licytacyia iedna i stanowcza na wieczna dzierżawę (Erbpacht) Realności w obrębie Wsi Grzegorzek pod L. 5 w Gminie Mogilskiey, Okręgu W. M. Krakowa między Browarami Dystyllatorów z iedney Staroz: Eliasza Rozenfeld z drugiey strony Berl Luxemburga położoney do W. Jacka Kaweckiego prawem własności należącey, do takowey licytacyi równie i Starozakonni na fundamencie Reskryptu Wysokiego Wydziału Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości w Senacie Rządzącym Wolnego Miasta Krakowa z dnia 13 b. m. i roku do Liczby 42 wydanego przy zastósowaniu się do przepisu Rządzącego Senatu z dnia 10 Stycznia r. z. do Liczby 3329 i §. II. Statutu Urządzaiącego Starozak: przypuszczeni zostaną, Chęć licytowania maiący opatrzeni w Vadium Złp. 445, iako dziesiątą część wkupnego od którego licytacyia zaczynać się będzie na terminie oznaczonym w Kancellaryi podpisanego znaydować się zechcą. O Warunkach zaś teyże licytacyi tamże każdego czasu wiadomość może bydź powzięta. — W Krakowie dnia 21 Stycznia 1819 r.

Matakiewicz, P. O. D. *Pisarz Aktowy.*

W dniu 47 Stycznia r. b. o godzinie 10 ranney w Marszowcu we Dworze przy Zielonkach, w Gminie Wielkomodlnickiey Okręgu W. M. Krakowa sprzedawane będą przez publiczną licytacyą w drodze Exekucyi różne Meble pokoiowe, krowy, konie, trzoda, zboże w ziarnie i w snopiu, płacący gotowizna przyoicie otrzyma.

Tegóż dnia po południu o godzinie 2 w Krakowie przy Ulicy Mikołayskiey w Domu pod L. 616 odbędzie się Licytacyi na wydzierżawienie roczne dochodów z mieszkania tegóż domu, i Jatki do Właścicieli tegóż domu należący.

W Krakowie d. 20 Stycznia 1819 roku.

Skorczyński, Kom. Sąd.

Podpisany Rezolucyią Trybunału I. Instancyi Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu dnia 20 Stycznia r. b. L. 168 do sprzedania ruchomości po zmarłym X. Wilhelmie Chabert, Plebanie parafii Morawieckiey delegowany podaie do publiczney wiadomości, iż licytacyia ruchomości tychże, iako to: zboża w ziarnie, dziesięcin w snopie, trzody, powozów, srebra, żelaziwa, stolarszczyzny, faiansu, szkła, obrazów, &c. Dnia 3 Lutego i następnych 1819 r. w Domu Plebanii Morawieckiey Gminie IV, Balice leżącego, odbywać się będzie. Dan w Krakowie d. 21 Stycznia 1819.

Antoni Ciółkosz.

Dobra Zrzecze Wielkie i małe z przyległościami w Obwodzie Stopnickim Woiewództwie Krakowskim o mil 26 od Warszawy, 12 od Krakowa, 4 od Kielc a 3 od Stopnicy, pod samym miasteczkiem Chmielnikiem leżące, są każdego czasu z wolney ręki do sprzedania. Opisu wyż rzeczoney maiętności z wyrażeniem szacunku etc. dostać można każdego czasu w Krakowie pod N. 456 w rynku u P. Cukrzeńskiego, w Warszewie u W. Andrzeia Jannasch Jubilera nadwornego, i w Kielcach u W. Kieler Dyrektora Poczty centralney. Co się tyczy dalszych szczegółów, przekonania się o stanie dóbr i nakoniec stanowczego układu raczy każdy udać się na mieysce do Zrzecza do Właściciela.